

TESIS SOBRE REVOLUCIÓ I CONTRAREVOLUCIÓ

Lev Trotski

26 de novembre de 1926

---

versió catalana feta per Alejo Martínez des de: "Tesis sobre revolución y contrarrevolución", en,
<http://www.ceip.org.ar/inhNew.htm>

1.-Les revolucions han estat sempre, històricament, seguides per contrarevolucions. Les contrarevolucions sempre han fet retrocedir la societat però mai tan lluny com per fer-la arribar altra vegada al punt d'inici de la revolució. La successió de revolucions i contrarevolucions és producte de determinats aspectes fonamentals en el mecanisme de la societat de classes, l'única en què les revolucions i les contrarevolucions són possibles.

2.-La revolució és impossible sense la participació de les masses a gran escala. Aquesta participació es fa possible al seu torn només si les masses oprimides lliguen la seua esperança d'un futur millor a la idea de la revolució. En aquest sentit les esperances engendrades per la revolució són sempre exagerades. Açò es produeix a causa de la mecànica de classes de la societat, la terrible penúria de l'aclaparadora majoria de les masses, l'objectiva necessitat de concentrar la major esperança i el major esforç a fi d'assegurar-se el més modest progrés, i així successivament.

3.-Però d'aquestes mateixes condicions sorgeix un dels més importants (i a més, un dels més comuns) elements de la contrarevolució. Les conquestes guanyades en la lluita no es corresponen, i en la naturalesa de les coses no poden directament correspondre's, amb les expectatives de les masses endarrerides que han despertat a la vida política per primera vegada en gran nombre en el curs de la revolució. La desil·lusió d'aquestes masses, el seu retorn a la rutina i a la futilitat, és una part integrant del període postrevolucionari tant com el passatge al camp de "la llei i l'ordre" d'aquelles

classes o sectors de classe “satisfets”, que havien participat en la revolució.

4.-Estretament lligat a aquests processos, processos paral·lels d'un caràcter diferent i, en gran mesura oposat, tenen lloc en el camp de les classes dominants. El despertar de les masses endarrerides trenca l'habitual equilibri de les classes dominants, privant-les no sols del seu suport directe sinó, també, de la seua confiança, i d'aquesta manera li permet a la revolució apoderar-se de molt més del que més tard serà capaç de mantenir.

5.-La desil·lusió d'un sector considerable de les masses oprimides amb els beneficis immediats de la revolució i (directament lligat a d'açò) la declinació de l'energia política i de l'activitat de la classe revolucionària, engendren un ressorgiment de la confiança entre la classe contrarevolucionària, tant entre aquells derrocats per la revolució però no completament aniquilats, com entre aquells que ajudaren la revolució en un cert moment, però foren llençats al camp de la contrarevolució per l'esdevenir de la revolució.

6.-Partint de l'esquemàtica síntesi plantejada més dalt, que més o menys reflecteix la mecànica de totes les revolucions precedents, anem a tractar d'examinar com aquestes qüestions s'apliquen més concretament a les circumstàncies de la primera revolució proletària triomfant, que s'apropa al seu desè aniversari.

L'efecte de la guerra imperialista, d'una banda, i la combinació de la revolució agrària petitburgesa amb la presa del poder pel proletariat, per un altra, arrossegaren les masses a la lluita revolucionària en una escala mai vista o escoltada abans i, a causa d'això, impartiren una extensió sense precedents a la revolució mateixa.

7.-A causa de l'abast de la revolució i de la seua direcció, caracteritzada per una resolució única en la història, les velles classes i institucions dominants d'ambdues formacions socioeconòmiques (la precapitalista i la capitalista, la monarquia amb la seua burocràcia, la noblesa, i la burgesia) sofriren una derrota política total, que demostrà ser més radical i duradora en les seues conseqüències que mai, a causa del fet que les velles classes dominants, dirigides per l'imperialisme estranger, lluitaren durant diversos anys per derrocar la dictadura del proletariat mitjançant la força armada.

8.-El fet que les velles classes dominants foren destruïdes tan completament és una de les garanties contra el perill de la restauració, però el poder i importància d'aquesta garantia poden ser correctament estimats només en conjunció amb d'altres circumstàncies no menys importants.

9.-La garantia més important contra una restauració de la monarquia i dels grans terratinents és l'interès material directe que la majoria dels camperols té en mantenir en el seu poder les antigues grans propietats. La idea de Miliukov

d'una restauració purament burgesarepublicana té l'objectiu de neutralitzar políticament els camperols i guanyar el suport de les seues capes superiors (a través d'un bloc amb els eseristes) per al bàndol de la restauració.

10.-No hi ha cap dubte que durant el període 1918-20 el proletariat assolí de mantenir-se en el poder (i amb això mantingué la nacionalització dels centres de treball i fàbriques) només perquè el camperolat estava en aqueix moment lluitant per mantenir en les seues mans la terra arrabassada a aqueixos mateixos enemics. Aquesta lluita per a mantenir les fàbriques i els centres de treball nacionalitzats concerneix de manera molt menys directa els camperols, els quals fins aquest moment han estat abastats amb productes industrials a preus més alts dels existents sota el règim de la burgesia.

11.-Açò estava en la base de la pròpia avaluació que Lenin escrigué en 1922: "Hem culminat la revolució democràticoburguesa completament, molt més del que mai s'havia fet en cap lloc del món. Açò és un gran triomf i no hi ha poder en la Terra capaç de privar-nos-en... Hem creat un tipus soviètic d'Estat i per açò hem anunciat una nova era en la història del món, l'era de la dominació política del proletariat, que superarà l'era de la dominació de la burgesia. Ningú pot privar-nos d'açò tampoc, encara que el tipus soviètic d'Estat tindrà el toc final només amb l'ajuda de l'experiència pràctica de la classe treballadora de molts països."

"Però no hem finalitzat la construcció ni tan sols dels fonaments de l'economia socialista i les potències hostils del capitalisme moribund encara poden privar-nos d'açò". (*Obres Escollides*, vol. 33).

12.-La qüestió dels camperols (en la mesura en què la nostra revolució roman aïllada) continuarà sent, com abans, la qüestió central per al proletariat en totes les etapes. La victòria de la revolució i l'abast d'aquesta victòria estigueren determinades per la combinació de la revolució proletària amb una "guerra camperola". El perill de la restauració (contrarevolució) depèn de la possibilitat que el camperolat siga separat del proletariat a causa de la manca d'un interès directe en preservar el règim socialista en la indústria, el règim de cooperatives en el terreny del comerç, etc. Com s'ha dit, per aquesta mateixa raó, la restauració burgesarepublicana de Miliukov procura presentar-se a si mateixa com un tipus diferent de restauració, distinta de la monàrquicoterratinent, per a facilitar la separació dels camperols del proletariat.

13.-El camperolat és una classe precapitalista (una herència social del passat). Sota el capitalisme és transformada en productora de mercaderies en petita escala, una petita burgesia agrària. El comunisme de guerra provocà l'estrangulació de les tendències petitburgeses de l'economia camperola. La NEP feu reviure les tendències contradictòries petitburgeses entre els

camperols, amb la conseqüent possibilitat d'una restauració capitalista.

14.-La relació entre els preus de l'agricultura i la indústria (les tisores) provarien ser un factor decisiu en la qüestió de l'actitud dels camperols envers el capitalisme i el socialisme. L'exportació de productes agrícoles sotmet les "tisores" internes a la influència contrarestadora del mercat mundial.

15.-Els camperols, havent viscut els seus esforços econòmics com a productors privats de mercaderies que compren i venen, recreen, inevitablement, els elements de la restauració capitalista. La base econòmica per a aquests elements és l'interès material dels camperols en obtenir alts preus per al gra i baixos preus per als productes industrials.

Els elements polítics de la restauració són recreats a través del capital comercial, que restableix les connexions entre el camperolat dispers i fragmentat, d'una banda, i entre el camp i la ciutat per l'altra. Amb els estrats superiors de les aldees actuant com a intermediaris, el comerciant organitza una vaga contra la ciutat. Açò s'aplica en primer lloc, naturalment, al capital comercial privat, però en gran manera també s'aplica al capital comercial cooperatiu, amb el seu personal, que té molta experiència en el comerç i una inclinació natural cap als kulaks.

16.-La importància econòmica i política immediata de la burgesia i els grans terratinents emigrats, des del punt de vista de la restauració, és en si mateixa a penes digna de menció. Només si l'economia interna i els processos polítics que hem indicat adquireixen "maduresa" contrarevolucionària podria establir-se un nexa directe amb els emigrats, especialment la transformació dels emigrats en agents i serfs del capital estranger.

17.-Entre els processos econòmics i les expressions polítiques d'aquests a vegades transcorren molts anys. Els anys per venir seran molt difícils precisament perquè els èxits del període de reconstrucció ens han incorporat al sistema del mercat mundial i, per aquest mateix fet (i a través de l'experiència quotidiana dels camperols), han revelat l'endarreriment extrem de la nostra indústria. Podem travessar aquest difícil període només sobre la base de la major solidesa possible dins del proletariat, del seu activisme polític, i de la capacitat del partit proletari per a maniobrar decisivament, per a això l'absoluta concentració de la dictadura en les seues mans és necessària.

18.-La vida de la classe obrera es centra al voltant de l'experiència del període de reconstrucció. Els rengles del proletariat han estat reanimats i engrossits. El seu nivell d'edat ha ascendit substancialment en comparació amb els primers cinc anys de la revolució.

La nova etapa, visible només en línies generals, que amenaça d'augmentar el paper polític i econòmic dels elements no proletaris en la societat, no ha

penetrat encara en la consciència de les masses proletàries.

19.-El major perill del règim del partit és precisament que ignora els perills de classe, els passa per alt, i combat qualsevol intent de cridar l'atenció sobre ells. D'aquesta manera s'adorm la vigilància i es redueix la disposició de combat del proletariat.

20.-Seria erroni ignorar el fet que el proletariat avui en dia és considerablement menys receptiu a les perspectives revolucionàries i a les àmplies generalitzacions que durant la Revolució d'Octubre i els anys que la segueixen. El partit revolucionari no pot adaptar-se passivament a tots els canvis en l'estat d'ànim de les masses però no ha d'ignorar les alteracions produïdes per profundes causes històriques tampoc.

21.-La Revolució d'Octubre, en una mesura major que cap altra en la història, despertà les majors esperances i les més grans passions de les masses, sobretot de les masses proletàries. Després dels immensos patiments de 1917/21, les masses proletàries han millorat considerablement la seua sort. Aprecien el seu progrés, i guarden l'esperança de desenvolupar-lo encara més. Però al mateix temps la seua experiència els ha mostrat el caràcter extremadament gradual d'aquesta milloria, que acabat d'ara els ha tornat el nivell de vida que posseïen abans de la guerra. Aquesta experiència és d'incalculable importància per a les masses, especialment per a la vella generació. Ells han esdevingut més cauts, més escèptics, menys receptius a les consignes revolucionàries, menys inclinats a dipositar confiança en àmplies generalitzacions. Aquest estat d'ànim, que es desenrotllà després de la penosa experiència de la guerra civil i després dels èxits assolits per la reconstrucció econòmica, i que no ha estat encara dissipat pels nous canvis de les forces de classe, aquest estat d'ànim constitueix el rerafons polític bàsic de la vida del partit. Aquest és l'estat d'ànim sobre el qual el burocratisme (com a element de "lleï i ordre" i de "calma") es recolza. L'intent de l'Oposició de plantejar els nous problemes davant del partit xoca, precisament, amb aquest estat d'ànim.

22.-La vella generació de la classe treballadora, que ha fet dues revolucions, o feu la darrera, començant en 1917, està sent afectada d'esgotament nerviós, i una porció substancial d'ella tem qualsevulla nova convulsió, amb la seua perspectiva concomitant de guerra, destrucció, epidèmies i la resta.

La teoria de la revolució permanent està sent transformada en un espantall precisament amb el propòsit d'explotar la psicologia d'aquest sector substancial dels treballadors, que no són en absolut arribistes, però que han engreixat, tenen família. La versió de la teoria que està sent utilitzada per aquest fi no està, per descomptat, relacionada en absolut amb les velles disputes, ja fa llarg temps relegades als arxius, sinó que simplement agita el fantasma de nous desastres, "invasions" heroïques, la pertorbació de la "lleï i

l'ordre", una amenaça per als èxits del període de reconstrucció, un nou període de grans esforços i sacrificis. Fer un espantall de la revolució permanent és, en essència, intentar fer ús de l'estat d'ànim d'aquells treballadors, incloent-hi els membres del partit, que s'han tornat autosatisfets, han engreixat, i són semiconservadors.

23.-La discussió sobre l'"estabilització" té exactament la mateixa significació. El que aquesta implica no és tant una avaluació realista dels canvis en la corba del desenvolupament capitalista, sinó un intent d'atemorir la gent amb la perspectiva de nous desastres. Avui en dia la revolució permanent i la nostra suposada "negació" de l'estabilització representen dues cares de la mateixa moneda. Tant en un cas com en l'altre, el que es tracta és de donar una forma explícitament conservadora, que està directament en contra de tota perspectiva revolucionària, als estats d'ànim filisteus i amorfs.

24.-La jove generació, que està madurant encara ara mateixa, manca d'experiència en la lluita de classes i del necessari tremp revolucionari. No explora per si mateixa, com ho feu la generació anterior, sinó que queda immediatament embolicada per l'ambient de les més poderoses institucions de govern i de partit, per la tradició del partit, l'autoritat, la disciplina, etc. De moment açò fa més difícil que la jove generació exercisca un paper independent. La qüestió de la correcta orientació de la jove generació del partit i de la classe treballadora adquireix una importància colossal.

25.-Paral·lelament als processos dalt mencionats, hi ha hagut un augment extrem del paper exercit en el partit i en l'aparell de l'Estat per la categoria especial de vells bolxevics, els que eren membres o treballaren activament en el partit durant el període de 1905; que després, en el període de la reacció, deixaren el partit, s'adaptaren al règim burgès i hi ocuparen llocs si fa o no fa destacats; que eren defensistes, com tota la intel·liguència burgesa; i que, al costat d'aquesta darrera foren impulsats cap a avant en la Revolució de Febrer (amb la qual ni tan sols somiaven al principi de la guerra); que foren ferris oponents al programa leninista i a la Revolució d'Octubre; però que retornaren al partit després que la victòria estigué assegurada o després de l'estabilització del nou règim, per l'època en què la intel·liguència burgesa detingué el seu sabotatge. Aquests elements, que es reconciliaren més o menys amb el règim tsarista després del seu colp contrarevolucionari del 3 de juny de 1907, per la seua pròpia naturalesa no poden més que ser elements de tipus conservador. Estan a favor de l'estabilització en general i contra l'oposició en general. L'educació de la joventut del partit està majorment en les seues mans.

Tal és la combinació de circumstàncies que en el període recent del desenrotllament del partit ha determinat la reorganització de la direcció del partit i el desplaçament de la política del partit a la dreta.

26.-L'adopció oficial de la "teoria del socialisme en un sol país" significa la ratificació teòrica d'aquests canvis que ja s'han produït i és la primera ruptura oberta amb la tradició marxista.

27.-Els elements de la restauració burgesa es troben en: (a) la situació dels camperols, que no desitgen la tornada dels grans terratinents però encara no tenen interessos materials en el socialisme (d'ací la importància dels nostres lligams polítics amb els camperols pobres); (b) l'estat d'ànim d'un sector considerable de la classe treballadora, la disminució de la seua energia revolucionària, la fatiga de la vella generació, l'increment del pes específic dels elements conservadors.

28.-Els elements que van en contra de qualsevol intent de restauració són els següents: (a) el temor del mugic que el terratinent tornarà amb els capitalistes, de la mateixa manera que fugí amb els capitalistes; (b) el fet que el poder i els més importants mitjans de producció en realitat romanen en mans de l'Estat obrer, encara que amb deformacions extremes; (c) el fet que la direcció de l'Estat realment roman en mans del Partit Comunista, àdhuc si aquest reflecteix el canvi molecular de les forces de classe i els canviants estats d'ànim polític.

Del que s'ha dit se segueix que seria una crua distorsió de la realitat parlar del segon Termidor com un fet consumat. Les coses no han anat més lluny que la realització d'alguns assaigs en el partit i l'intent d'assentar algunes bases teòriques. L'aparell material del poder no ha estat lliurat a una altra classe.